

Collegial=Lidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 40. Den 5 October 1799.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

CancellieRaader og ExpeditionssSekretærer i det danske Cancellie.

Lovgivning.

Under 27 September d. A. er igjennem det danske Cancellie udfærdiget en Forordning, som nærmere forklarer og bestemmer Trykkefrihedens Grændser; dens væsentlige Indhold er følgende: At, ligesom det i Almindelighed er Hs. Majestæts Ønske og Villie, at enhver af hans Kjære og troe Undersaatter skal nyde al den Frihed, som kan bestaae med Orden i Staten; saa ynder Kongen og hær Trykkefriheden, fordi han anseer denne som det virksomste Middel til at udbrede Oplysning og almeennyttige Kundskaber iblandt alle Borger-Klasser. Med Hensyn til at fremme en for Menneskeheden saa velgjørende Sag, har Hs. Majestæt, kort efter sin Regerings Tiltrædelse, ophævet Censuren, og derved aabnet Vej for enhver oplyst og rettskaffen Mand, til at kunne meddele offentligent Resultaterne af sine Grandskninger, og ubehindret yttre sine Tanker og Meninger om hvad der kunde bidrage til det almindelige Bedste. Men, ved ubegrændset Frihed, maatte Pressen blive allehaande uædle Lidenkabers Verkstøt, til skadelige Følger for den offentlige Rolighed og den private Sikkerhed. Trykkefriheden maa altsaa, ved Lovens Forfæst, ledes til Almeenvæl, som er dens Pies-
mar-

mærke, og den maa, som endeel af den offentlige Underviisning, være Regjeringens Tilsyn undergiven. Det paaligger Hs. Majestæt derfor, som Konge og Lovgiver, at sætte Stranker for dens Misbruge, saaledes, at den ei skal udarte til toieløs Frækhed, og blive et Middel for Ondskab, til at kunne, ustraffet, undergrave Statens Grundstøtter, og forstyrre den borgerlige Sikkerhed, der staaer i uadskillelig Forbindelse med sand Borgerfrihed. Imod saadanne Misbruge er igjentagne Gange advaret, især ved Reskriptet af 3 Decbr. 1790.

Men Hs. Majestæt erfarer med yderste Mishag, at Lovgivningerne desangaaende endnu uden Ophør overtrædes, og at nogle ildefindede Personer med strafværdig Frækhed dagligen antaste og forhaane alt hvad der, i ethvert Borgersamfund, er helligt og agtbart, samt jevnlig udbrede falske Forestillinger, og søge at forplante vrang Meninger om de, for Mennesket og Borgeren vigtigste, Gjenstande; hvorved den mindre oplyste Deel af Almuen, især den uerfarne Ungdom, letteligen kan misledes og fordærves.

Vel forebygges saadan Udaad allerstærkest ved Skrivers Censur, førend de til Trykken maae befordres; men, da dette Middel medfører en ubehagelig Evang for enhver god og oplyst Mand, der har Lyst til at gavne med sine Indsigter, vil Hs. Majestæt ikke gjøre Brug deraf; derimod vil Allerhøiøstamme forsøge, saa bestemt og nøie, som muligt, nærmere ved Lov at fastsætte Trykkefrihedens Grændser, og at tilføie passende Straffe for dem, som vove at overtræde hans landsfaderlige og velmeente Buds For skrifter.

I øvrigt har Hs. Majestæt besluttet, at formilde de Straffe, der ere fastsatte i D. L. 2 B. 21 Kap. 4 Art., N. L. 2 B. 20 Kap. 4 Art., samt D. og N. L. 6 B. 1 Kap. 7 Art., saavelsom D. og N. L. 6 B. 4 K. 1, 2 og 9 Art., for saavidt disse kunne taale Formildelse, uden at forseile deres Hensigt; hvorimod Hs. Majestæt, med Hensyn til at værne kraftigen om den borgerlige Agtelse, som er en af de helligste Rettigheder i Borger.

gerselskabet, har anseet det fornødent, at anvende legemlige Straffe imod grove Vredsejændere. Og, som det har viist sig, at lumst og nedrig Ondskab i Almindelighed søger Skjul under Anonymitet; men Retsfærdighed fordrer, at enhver bør vedstaae ligesaavel det, han lader offentlig trykke, som hvad han skriftligen eller mundtlig ytrer, og at han altsaa ikke mindre bør være sit Navn bekjendt i hiint, end i disse sidste Tilfælde; saa ansees det tjenligst, at forbyde al Anonymitet, og at paalægge enhver, der udgiver noget trykt Skrift, den Pligt, at nævne sig.

I Overeensstemmelse med foransførte Grundsætninger, befales, som følger:

- 1) Hvo, som befindes, i noget ved Trykken udgivet Skrift, at tilskynde eller raade enten til Forandring i den, ved Fædrenelandets Grundlov bestemte, Regjeringsform, eller til Opstand imod Kongen, eller til at imodsatte sig Kongens Befalinger, bør have sit Liv forbrudt.
- 2) Dersom nogen, i et trykt Skrift, laster, forhaaner, eller søger at udbrede Had og Misnøie imod disse Rigers Constitution, eller imod Kongens Regjering, enten i Almindelighed, eller i enkelte Handlinger, da straffes han med Landsforvisning; og dersom han, efterat være ført uden for Grændserne, igjen indfinder sig i Kongens Riger og Lande, uden dertil at have erholdt Tilladelse, bør han arbejde i Jern, sin Livs Tid.
- 3) Dersom nogen, paa lige Maade, laster, eller forhaaner monarkisk Regjeringsform i Almindelighed, skal han dømmes til Landsforvisning fra 3 til 10 Aar, i Forhold af Forseelsens større eller mindre Grad.
- 4) Omvendtjændt Hs. Majestæt, for sin egen Deel, foragter personlige Fornærmelser imod sig selv, og han veed, at de kongelige Prindser og Prindsesser tænke i denne Henseende ligesom han, saa kan han dog, som Lovgiver, ikke forbigaae, at fastsætte Straf for saadan Forbrydelse; Allerhøiøstamme befaler derfor, at dersom nogen, ved Trykken, søger at udbrede beskjæmmende

mende eller fornærmende Rygter imod Kongens, eller Dronningens, eller de kongelige Prindsers og Prindsessers Personer, da skal den Skyldige dømmes til Landsforviisning, enten for bestandig, eller fra 3 til 10 Aar, i Forhold af Forbrydelsens Grad.

- 5) Hvo, som udgiver noget Skrift, der sigter til at nedbryde Læren om Guds Tilværelse og den menneskelige Sjæls Udødelighed, saa og de, der, i trykte Skrifter, laste eller forhaane den christelige Religions Lære, som, i Følge Rigerens Constitution og Landets Love, skal fortrinligen beskyttes og haandthaves, bør straffes med Landsforviisning, fra 3 til 10 Aar.

Og da Hs. Majestæt vil, at ethvert andet Religions Samfund, som taales i hans Riger, ogsaa skal nyde Beskjærmelse i deres Gudsdyrkelse; saa befales, at dersom nogen søger at forarge saadanne Menigheder, ved at drive Spot med deres Troesbekjendelse eller Religion, skal den Skyldige, naar det paatlages, straffes med Fængsel paa Band og Brød, fra 4 til 14 Dage.

- 6) Dersom nogen, i trykte Skrifter, udbreder løgnagtige Beretninger om nogen vigtig Deel af Statens Tilstand, eller om Regjeringens Beslutninger og Foranstaltninger, skal han dømmes til at arbejde i Forbedringshuset, fra 2 Maanedes til 2 Aar, i Forhold af den Skade eller Uleilighed, som den udsprede løgnagtige Efterretning kunde have tilsigtet, eller, efter dens Beskaffenhed, have forvoldet.

- 7) Da Hs. Majestæt aldeles ikke vil, at redelige og oplyste Mænd skulle hindres fra, med Frimodighed og Anstændighed offentlig at tilkjendegive deres Tanker, om hvad der, efter deres Indsigt, kunde bidrage til at fremme det almindelige Bedste; saa skal det ei heller være nogen forbudet, at yttre sin Mening, angaaende hvad han troer, der kunde være at forbedre eller rette i Landets Love, Anordninger og offentlige Indretninger; dog følger det af sig selv, at Forfatteren bør udtrykke sig med Beskedenhed, og ei til-

sidesætte den Erbødighed, han, som Borger og Undersaat, er Regjeringen og Lovgiveren skyldig. Skulde nogen forsee sig herimod, ved at skumle med Vittherhed over Regjeringen, eller ved at indklade sine Anmærkninger over dens Foranstaltninger i utilbørlige og usømmelige Udtrykke, men dog ikke i den Grad, at han kunde ansees efter 2 §., da bør han dømmes til at sættes i Fængsel paa Band og Brød, fra 4 til 14 Dage.

8) Dersom, i Kongens Riger, noget Skrift vorder trykt, der fornærmer fremmede, i Beskab med Allerhøiøstsamme værende, Magter, enten ved at laste og forhaane de regjerende Personer, eller, uden at nævne sin Hjemmel, at tillægge saadanne Regjeringer uretsfærdige og skammelige Handlinger, da straffes den Skyldige med at arbejde i Forbedringshuset, fra 3 Maaneder til 3 Aar, efter Fornærmelsens Grad.

9) Udgives noget trykt Skrift, hvorved Sædelighed og Blufærdighed krænkes, straffes Forfatteren med Fængsel paa Band og Brød, fra 4 til 14 Dage.

10) Fremføres der, i trykte Skrifter, Besskyldninger imod de kongelige Kollegier, Retter, eller andre Embedsmænd, deres Embedsforvaltning angaaende, da vil Hs. Majestæt, at Sagen, saafremt den er af Vigtighed, skal Allerhøiøstsamme forestilles, til Overveielse og Beslutning, om den bør nærmere undersøges, paa det at enhver, som findes skyldig, kan blive draget til Ansvar og fortjent Straf.

I øvrigt skal enhver Embedsmand være pligtig til, naar han beskyldes for Uretskaffenhed i hans Embedsførelse, at fralægge sig samme ved Dom (hvortil ham skal gives beneficium processus gratuiti) da Kongen forbeholder sig, efter Omstændighederne, at afgjøre, om han, indtil Sagen er paakjendt, maa vedblive at forrette sit Embede, eller han, i Overeensstemmelse med D. og N. Lovs 3 B. 4 Kap. 4 Art., skal afholde sig derafra imidlertid. Men, dersom Besskyldningen er i høi Grad fornærmelig, og det derhos

er

er aabenbart, eller sandsynligt, at den er falsk, da vil Hs. Majestæt, især naar den angaaer Kollegierne, Retterne, eller de vigtigste Embedsmænd, lade Skriftets Forfatter tiltale ved General-Fiskalen, eller en anden dertil bestikket Aktør.

Det følger ellers af sig selv, at den Tilstalte, saavel i dette Tilfælde, som i enhver anden privat Injurie Sag, bør, naar den af ham gjorde Beskyldning er bestemt, være berettiget til at bevise dens Rigtighed.

Dersom Injurianten derimod intet vist eller individuelt Faktum har opgivet, men itkun gjort ubestemte Beskyldninger imod Embedsmanden, eller en anden Medborger, kan det ei tilstaaes ham, under Paaskud af, at ville føre Beviser, at anstille Inquisition over den, hvis Rygte han har angrebet.

II) Fornærmelser, som tilskrives private Personer, ved Trykkesfrihedens Misbrug, overlades til de Bedkommende selv at paatale ved Lovmaal. Men, da det er magtpaaliggende for Kongen og det Almindelige, at Embedsmænds Rygte ere ubesmittede, skulde de være pligtige til, naar der endog blot gjøres ærerørige Beskyldninger imod deres private Karakter og Handlinger, at fralægge dem samme ved Dom.

12) Ligesom Ueressjænderi og uforkyldte Angreb paa Medborgeres gode Navn og Rygte ere, med Hensyn til Befkningen, mere krænkende for de Bedkommende, naar samme kundgjøres offentligen ved Trykken, end naar de blot mundteligen fremsøres; saa er og Forbrydelsen, fra Moralitetens Side betragtet, større, i det første end i det sidste Tilfælde, efterdi Handlingen da udføres med Overlæg; Straffen (hvis Dømmærke er: at værne om den borgerlige Agtelse) bør altsaa fastsættes i Forhold dertil.

Det befales derfor, at hvo, som i et trykt Skrift tillægger nogen uskyldig Mand saadanne ærerørige Beskyldninger, som Lovens 6 B. 21 Kap. 2, 3 og 7 Art. omhandle, skal, naar Beskyldningen er i høieste Grad ærekrænkende, og dertil ei er givet mindste Anledning
fra

fra den Fornærmedes Side, foruden den Straf, der foreskrives i bemældte Artikler, dommes til Tugthuus- Arbejde fra 2 Maaneder til 2 Aar, efter Sagens Beskaffenhed; og, dersom Forseelsen er af det Slags, der findes anført i bemældte Kapitels 4de Artikel, da straffes den Skyldige med tilstrækkelige Pengebøder, fra 50 Rdlr. til 1000 Rdlr. til Stedets Fattige, i Forhold af Fornærmelsens Grad.

13) Dersom det Strafverdige eller Fornærmende i et Skrift er indklædet i Allegorie eller Ironie, hvoraf dog Meningen og den onde Hensigt er umiskjendelig, da skal Forsfatteren dommes skyldig til samme Straf, som om han havde udtrykket sig ligesvem og uden Forstil- lelse; men, dersom det kan ansees tvivlsomt, om Me- ningen deraf er strafværdig eller fornærmelig, skal Dommeren, i at frikende Forsfatteren for Straf, foreholde ham hans Uforsigtighed, i Doms Slutnin- gen, og advare ham, at bruge herefter bedre Overlæg i hvad han maatte skrive.

14) De Bestemmelser, der indeholdes i 9de og 13de §, gjælde ogsaa om usædelige og allegoriske Kobber- og Træsnit-Stykker, eller andre Billeder, som falholdes eller udgives.

Paa disse skal ogsaa Kobberstikkeren sætte sit Navn, under Straf af 200 Rdlrs. Bøder til Ste- dets Fattige.

15) Ingen maa udøve Bogtrykkerkunsten, uden dertil at have erholdet Hs. Majestats eget Privilegium, som udsærdiges igjennem det Danske Cancellie; og de nu værende Bogtrykkere, der ei allerede ere privile- gerede, kunne, paa Ansøgning, vente samme gratis meddeelte.

16) Enhver, som lader trykke noget Skrift (libet eller stort), skal paa Titelbladet nævne sig som Forsatter, ved sit fulde Navn, Embeds eller anden Karakter, eller Haandtering, samt om han selv, eller hvilken anden er Forlægger; saa skal og Stedet, hvor Skrif- tet er trykket, tilligemed Bogtrykkeren nævnes. I
øvrigt

øvrigt maa intet trykkes, uden hos de privilegerede Bogtrykkere.

Dersom nogen handler herimod, skal Skriftet konfiskeres, og saavel Forlæggeren som Bogtrykkeren dømmes til at bøde 200 Rdlr. til Stedets Fattigvæsen, samt desforuden til lige Straf med Forfatteren, ifald Indholden af det udgivne Skrift befindes at være strafværdig.

- 17) Forlæggeren og Trykkeren af et Skrift skulle ogsaa begge indestaae for, at den derpaa navngivne Forsatter er den sande, samt at han, dersom Skriftet paa-tales, er og forbliver tilstæde, saa at han ved Lovmaal og Dom kan drages til Ansvar og Undgjeldelse, for dets Indhold.

Ørister saadan Hjemmel dem, da skulde de staae i Forfatterens Sted, og dømmes til at lide den Straf, som vilde have rammet ham, Hald han havde været tilstæde.

- 18) Dersom nogen er sat under Justitiens Tiltale, formedelt Misbrug af Trykkesfriheden, maa ingen Bogtrykker antage et Skrift fra ham til Trykning, saalænge han staaer under offentlig Anklage, med mindre en boesiddende Borger giver sin skriftlige Erklæring, at ville indestaae for Skriftets Indhold. I Mangel af saadan Borgen, skal Bogtrykkeren staae til Ansvar, og dømmes, ligesom om han selv var Forsatter af Skriftet.

Naar Justits-Action anlægges imod nogen, for Misbrug af Trykken, skal samme derfor strax bekjendtgjøres til Vedkommendes Efterretning, i alle indenrigske Aviser, fra den Øvrighed, som befaler Actionen.

- 19) I alle Journaler og periodiske Blade, skulle ikke alene Forlæggeren og Bogtrykkeren, men tillige Forfatteren af hver Artikel, saavelsom Redacturen, nævnes; hvilken sidste skal staae til Ansvar ligemed Forfatteren, for hvad der indføres i Journalen, eller Bladet.

I Aviser eller offentlige Tidender, skal Redactøren paa lige Maade nævnes, og være ansvarlig for Indholden, tilligemed Udgiveren.

De, som forsee sig herimod, straffes efter denne Forordnings 16de §.

- 20) Ingen maa, efter at han ved Dom er bleven kjendt skyldig i Overtrædelse af denne Anordning, lade noget Skrift trykke, forinden Manuskriptet er blevet forevilst Stedets Politimester, og af ham paategnet, at det maae trykkes; hvilken Paategning skal aftrykkes paa det første Blad.

Dersom en Bogtrykker handler herimod, og trykker noget Skrift for en Forfatter, der saaledes er bleven dømt, uden at Manuskriptet findes paategnet af Politimesteren, da skal han have sit Privilegium forbrudt, og desuden, ifald Indholden er strafværdig, dømmes til lige Straf med Forfatteren.

Og paa det at ingen Bogtrykker skal kunne lindskyldes sig med Uvidenhed, i dette Tilfælde, befales, at enhver Ret, som dommer nogen enten til Straf, eller Advarsel, for Misbrug af Trykken, skal, paa den Skyldiges Bekostning, uopholdeligen lade Doms Slutningen bekjendtgjøre i alle indenlandske Aviser.

I øvrigt skal den Forfatter, paa hvilken foranførte Regel er anvendelig, være forbunden til at levere Politimesteren 2 Exemplarer af Manuskriptet, hvoraf denne beholder det eene (der bør være umakuleret, og forsynet med Forfatterens Navn) til sin Sikkerhed, for at afværge, at ikke det af ham paategnede Exemplar skal kunne forfalskes, ved Forandringer eller Tilføjninger.

- 21) Naar et Skrift, formedelsk dets strafværdige Indhold, paatales af Justitien, skal det være Pligt for enhver, der har samme til Forhandling eller Uddeeling, efter offentlig bekjendtgjort Advarsel, ufortøvet at aflevere til Stedets Politimester alle de Exemplarer deraf, som han har i sin Væge. Disse skulle forblive under Politimesterens Bevaring saalænge,
ind.

indtil Sagen ved endelig Dom er afgjort; og dersom da Forfatteren vorder aldeles fritjendt, tilstilles de igjen Vedkommende; men, i det modsatte Tilfælde, foranstalter Politimesteren dem opbrændte.

Skulde nogen, efter at den offentlige Opfordring til at aflevere et saadant Skrift er skeet, desuagtet vedblive at uddeele eller faltholde det, eller at have tilbageholdt Exemplarer deraf, da skal han derfor bøde 500 Rdlr. til Stedets Fattigvæsen.

Skeer det oftere, da bøder han dobbelt saa meget, og skal tillige, isald han er Borger, eller privilegeret Boghandler, have sit Borgerkab eller Privilegium forbrudt.

22) Hvo, som forlægger, trykker, faltholder, eller uddeeler noget Skrift, der ved Dom er kjendt strafværdigt, skal ansees efter denne Anordnings 17de §.

23) Dersom nogen Kongens Undersaat lader udenlands trykke noget Skrift, hvis Indhold er strafværdigt, i Følge denne Anordning, da skal baade Forfatteren og den, der faltholder eller uddeeler et saadant Skrift i Kongens Riger og Lande, ansees med den samme Straf, som om det her i Landet var udgivet.

24) Ingen maae i det Danske Sprog oversætte noget Skrift, der indeholder Forbrydelser imod denne Forordnings 1ste, 2den, 3die, 4de, 5te og 9de §. Hvo som handler herimod, skal straffes, som om han selv havde været Forfatter.

I øvrigt skulle Oversætteres Navne, ligesom Forfatteres, anføres paa Skriftets Titelblad.

25) Dersom nogen faltholder, eller paa andre Maader uddeeler Haandskrifter, hvis Indhold, isald de vare trykte, maatte ansees strafværdigt, da skal saadant Paafund, til at undgaae Virkningen af denne Anordning, ikke fritage enten Forfatteren, eller den, der sælge og uddeele deslige Haandskrifter, fra Straf; men de Paagjeldende skulle ansees paa samme Maade, som om de havde kundgjort dem ved Trykken.

Hvo,

Hvo, der opslaaer Skandfrifter, dømmes, efter Lovens 6 B. 21 C. 8 Art.; hvilken dog formildes saaledes, at den, i Slutningen af bemeldte Artikkel fastsatte, Livs Straf, bortfalder.

- 26) Ligesom det, ved Reskript af 3 December 1790, er befalet Politimesteren i Kjøbenhavn, at indsende til det Danske Cancellie alle saadanne Skrifter, der kunde worde Gjenstand for Justitsvæsenets Opmærksomhed; saa igjentages dette Bud paa det alvorligste. End videre befales, at der af alle Aviser, Journaler, og periodiske Blade, saavelsom af ethvert Skrift, som ei udgjør mere, end 24 Ark, skal fra Bogtrykkerne tilstilles Politimesteren et Exemplar, førend saadanne uddeles, eller udsælges til andre.

Denne Regel skal gjelde, hvad enten Skriftet udgives som heelt, eller som en Deel af et større; i hvilket sidste Tilfælde de Dele, der stykkevis udkomme, skulle sendes Politimesteren, naar hver for sig ikke indeholder over fornavnte 24 Ark.

Efterlader nogen Bogtrykker denne Pligt, skal han derfor bøde 100 Rdlr. til de Fattige; hvilken Mulkt fordobles saa ofte Forseelsen igjentages.

Dersom Politimesteren finder noget strafværdigt eller utilbørligt i et saadant Skrift, skal han strax forbyde Udsalget, og tage alle trykte Exemplarer under Forsegling, samt indsende Skriftet, med sin Betænkning, til Cancelliet; hvilket Collegium uophødeligen skal overveie og beslutte, om Salgets Standsning skal ophøre, eller, i modsat Fald, foranstalte det videre Fornødne.

I øvrigt vil Hs. Majestæt befikke Politimesteren en Medhjælp, til at gennemgaae de udkommende Skrifter, paa det at Tilsynet dermed kan desto bedre overholdes, og med Hurtighed udføres.

- 27) De samme Regler, som i den sidstansførte 26de §. ere bestemte, i Henseende til Skrifter, som vorder trykte i Kjøbenhavn, skulle ogsaa efterleves paa et hvert andet Sted; ikkun med den Forskjel, at Politimester

tiemeesterne skulle, naar de ansee noget Skrift at være lovstridigt, desangaaende henvende dem til den vedkommende Stiftamtmand eller Amtmand, som igjen indberetter Sagen til Cancelliet.

- 28) Skulde Cancelliet finde nogen Politiemeester eller Befalingsmand efterladt i det Tilfyn, som denne Anordning gjør dem til Pligt, da skal bemeldte Collegium drage den forsømmelige Embedsmand til Ansvar.

I øvrigt skal Cancelliet selv med Nidkærhed og Kraft haandhæve og overholde disse Bud, saaledes, som det derfor vil staae Hs. Majestæt til Regnskab.

Efter at Kongen ved denne Anordning har bestemt Trykkefrihedens Grændser, og derved omhyggeligen søgt at hemme dens Misbrug, uden at lægge Hindringer i Veien for gode, oplyste og rettskafne Mands frimodige Tanke-Uttryk; vil Allerhøiøstamme, med Hensyn til at afværge al Mistydning og urigtig Fortolkning af det Ord: at laste (som i afskillige af denne Lovgivnings Paragrapher er anvendt, fordi det er generisk, og de ældre Loves Sprog) endnu tilføie den Anmærkning, at bemeldte Udtryk betyder, at tillægge den Person, eller Ting, om hvilken der handles, en saadan Usuldfkommenhed, som ei kan bestaae med dens Hensigt.

Saaledes (til Exempel) lastes Statens Regjeringsform, og den ved Landets Love beskyttede Religion, naar disse tillægges saadanne Mangler, at Borgersamfundets Formaal (borgerlig Frihed, Sikkerhed og Almeenvæl) ikke derved kunde opnaaes, eller bestaae.

Da den i Kjøbenhavn, til Handelens Tary udnævnte Committee har foreskillet, at Grosserer-Societetet, i Forventning af Hs. Majestæts Bifald, har, for at afhjælpe den, ved de nærværende Konjunkturer, forarsagede Mangel paa det, til Penge-Omløbet fornødne, Numeraire, taget den Beslutning, at oprette et Laane-Institut, som, mod Sikkerhed i Varer og andre Effekter, skulle give Laan, i rentebærende Sedler, ud-

stædte

stødte paa ustemplet Papir af benævnte Committee, til hvilken Planens Udførelse er overdraget, og Committeeen derhos har ansøgt, at dette Institut maatte bevilges den samme Betryggelse i de pandtsatte Varer, som Species-Banken er tilstaaet; saa har Hs. Majestæt, efterat den-
ne Ansøgning er blevet Allerhöfstsamme foredraget, under 25 s. M., behaget at give benældte Forslag og Begjæring sit allernaadigste Bisald, og at tilstaae fornævnte Institut, i Henseende til dets Udlaan, de samme Ret-
tigheder og Sikkerheder, som de, der ere den danske og norske Species-Banke bevilgede, ved dens Optrøi, nemlig: 1) at de Effekter og Varer, som Institutet tager under Laas og Lukke, maae ansees som haandsaaet Pant, og folgelig ved Bøxel-Obligationer kunne pandtsættes, uden Tinglysning; og 2) at disse Panter, i Mangel af Betaling til den bestemte Tid, af Institutet, uden fore-
gaaende Dom eller Indførsel, ved Auktion kunne bort-
sælges; hvilket ved en Plakat fra det danske Cancellie under Gaars Dato er bekjendtgjort.

Forordningen af 19 Juli d. A., angaaende Brand-
væsenet i Kjøbenhavn, skal træde i Kraft 3 Maaneder
efterat den er bekjendtgjort.

Blandede Efterretninger.

Ved norske Lovs 3 — 14 — 25 er iblandt andet
bestemt, at i udstædende Bøxel-Sedler skal navngives
Gaardens eller Pladsens Leilighed af Landskyld og Tært;
da nu dette, i Almindelighed ikke skal iagttages, efter-
som der ofte i de ved det kongelige Rentekammer fore-
kommende Bøxel-Sedler, itkun nævnes Gaardens Skatte-
Skyld, men ikke Landskyldens Beløb, saa har det danske
Cancellie, und. 28 Sept., tilskrevet samtlige Amtmænd
i Norge, at paalægge Sørenskriverne, ikke at antage
noget Bøxel-Brev til Tinglysning, med mindre deri
ansøres Stedets Landskyld, saaledes som den er fastsadt
at svares.

I Anledning af en fra Biskoppen over Aggershuus Stift, Schmidt, indkommen Forestilling, hvori han har andraget, at hans Legems-Kræfter, i en Alder af henimod 80 Aar, ere saa svækkede, at han ei kan taale, at gjøre de befalede Visitations-Reiser, har det behaget Hs. Majestæt, under 27 f. M., at resolve: at bemældte Biskop herefter maa være fritaget for de med hans Embede forbundne Visitations-Reiser, og disse at foretages af Provsterne, enhver i sit Provsti, som derom have at indsende deres Beretninger til ham, og han igjen at tilstille Cancelliet samme med sine Bemærkninger; samt at det maa paalægges Stiftsprovsten at udføre de Forretninger, som Biskoppen ei selv maatte kunne bestride.

Under 27 f. M. har det behaget Hs. Majestæt, efter Ansøgning, at fritage Forst-Inspektør Bruel for, herefter at være Medlem af Direktionen over Nyborg Byes Skove.

I Anledning af en igjennem Kjøbenhavns Magistrat indkommen Klage fra Rodemesteren i St. Annæ Østre Qvarteer, Willer, om at være begejnet med Stjældsord, da han, som Rodemester, vilde betale Kleinsmedmester Jacob Møller de ham for Soldaters Indkvartering i Ererceer-Tiden tilkommende Inkvarterings-Penge, har Cancelliet, under Dags Dato, anmodet Kjøbenhavns Hof- og Stadsret, at foranstalte Aktion anlagt imod bemældte Møller for hans Forhold mod Rodemesteren.

Cancelliet har modtaget en Forestilling fra en Forligelses Kommissær i Finmarken, hvori 1) klages over, at 2de fattige Enker have, til Stevnevidnerne maattet betale 24 Sk. for hvert Stevnemaal til Forligelses-Kommiss.

missionen; 2) anholdes om, at Stevnevidnerne maatte tilholdes at stevne til bemældte Kommission, uden Betaling, for yderlige fattige Klagere; 3) forespørges: om de, der i Mangel af Forligets Opfyldelse requirere Execution hos Fogden, maae gjøre saadant paa ustemplet Papir? I den Anledning har bemældte Kollegium, under 28 f. M., tilskrevet Amtmanden over Finmarkens Amt: i Henseende til 1ste og 2den Post, at Stevnevidnerne bør til de 2de fattige Enten tilbagelevere de oppebaarne Stevnepenge, samt være forbundne til for Eftertiden at stevne uden Betaling for den Klager, eller Klagerinde, som om sin sande Fattigdom foreviser den vedkommende Sognepræstes Attest, imod at de, efter Attestens Bekræftelse inden Tinge, erholde Betaling for Skydsen, naar samme, efter Amtets Foranstaltning er lignet imellem Fogderiets Delinquent-Omkostninger; og, i Henseende til den 3die Post, at siden det ikke er at formode, at Vedkommende søger Execution hos saadanne, der ikke formaae at erstatte Executions-Omkostningerne, saa bør, for Følgers Skyld, Requisitionerne skee paa det forordnede stemplede Papir, da Requirenten derimod har Regres til den, som lader sig erequire, for det stemplede Papirs Beløb, ligesom for den øvrige Bekostning.

Bed Kjøbenhavns Hof- og Stadsret er den 2 September d. A. i Sagen mod Exam. Jur. Øst*) affagte følgende Dom: "De paaankede, af Tiltalte Ex. Jur. N. C. Øst i en Afhandling om Billet-Forprang og Uordener i Anledning af samme, der er indført i Literatur-, Konst- og Theaterbladene for d. A. No. 20 og 21 imod Theater Direktionen, det Kjøbenhavnske Polit og endeel af de den 30 og 31 Jan. sidstleden posthavende Militære, gjorde fornærmelige Beskyldninger, bør døde og magtesløse at være, og ikke komme dem til Fornærmelse paa Væ, Embede eller gode Navn og Rygte i nogen Maade, hvorimod Tiltalte for sit udviste lovstri

*) See Collegial-Tidenden for d. A. N. 10 S. 156 og 157.

stridige og utilbørlige Forhold har bøde 200 Rdlr. til fattigvæsenets Hovedkasse, at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse, under Afsejning efter Loven." Cancelliet har, under 28 f. M., tilføjet bemærkede Ret, at foranstalte denne Dom (som den Paagjældende ikke forlanger indstævnt til Høiesteret) exequeret.

Pledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Nadum Sognekalb i Ribe Stift, 131 Rdlr.; Ager Sognekalb i Aggershusens Stift, 380 Rdlr.; Byssriver-Embedet i Christianstæd paa St. Croix.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 4 October er den residerende Kapellan for Nannæs Menighed, G. Klem konfirmeret til Sognepræst for Laurbals Menighed under Grevskabet Jarlsberg; J. Frich ligeledes at være Stads-Mægler i Bergen; Rand. Theol. J. J. Winther ligesaa til Personel-Kapellan for Gillestæd og Veierens Menigheder under Nordlands Amt.

Under Generalitetet: Den 27 September er den ved det 1ste aggershusiske Infanteri-Regiment forhen standne Sec. Lieutenant, J. K. v. Mønstedt, som er befuldmægtiget til Sekretær ved Kommandantskabet paa St. Thomas, forundt Afsejning af Militær Staten med Kapitains Karakter. Landkadet v. Gramsch efter Ansøgning afskrevet fra Landkadet-Kompagniet, og J. K. v. Preussers udnævnt til virkelig Landkadet i hans Sted; surnumerær Cancellist H. N. Jansen befuldmægtiget til Fuldmægtig i det andet Departements-Kontoir, og Bolonstør U. G. Jansen til surnumerær Cancellist i det 1ste Departements-Kontoir under Generalitetet.

Under General Postamtet: Den 20 Septbr. er Gjæstgiver G. Jespersen i Schanderborg udnævnt til Postmester ved det sammesteds ny oprettede Postkontoir.